

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/197226,Irena-Siwinska-Tymczasowy-Rzad-Jednosci-Narodowej.html>

28.02.2026, 00:45

Irena Siwińska: Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej

5 lutego 1947 r. zakończył działalność Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, a Bolesław Bierut objął urząd prezydenta RP. Dzień ten można uznać za datę symbolicznie zamykającą okres przejściowy w instalowaniu władz komunistycznych w naszym kraju. Nazajutrz bowiem – 6 lutego – powstał pierwszy rząd w powojennej Polsce powołany przez komunistów z zachowaniem pozorów legalności.

05.02.2024

Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej został utworzony 28 czerwca 1945 r. przez Bolesława Bierut, wówczas prezydenta Krajowej Rady Narodowej. W ciągu kilku dni ten marionetkowy organ – w teorii koalicyjny, w rzeczywistości realizujący politykę Polskiej Partii Robotniczej pod dyktando Stalina – uznały Francja, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone, a w ślad za nimi większość innych państw, cofając tym samym poparcie dla legalnego Rządu RP na uchodźstwie. Usankcjonowanie TRJN na arenie międzynarodowej przypieczętował udział jego przedstawicieli w ostatniej konferencji Wielkiej Trójki (17 lipca – 2 sierpnia 1945 r. w Poczdamie), a następnie podpisanie w imieniu Polski Karty Narodów Zjednoczonych (w październiku 1945 r.).

Od manifestu PKWN do „rządu tymczasowego”

Pierwszy rząd komunistyczny na terenach Polski wyzwolonych spod okupacji niemieckiej – Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego – został powołany w lipcu 1944 r. Moskiewskie radio podało 22 lipca jako datę, a Chełm w Lubelskiem jako miejsce jego utworzenia. W rzeczywistości PKWN powstał 21 lipca 1944 r. w Moskwie, podobnie jak Manifest PKWN, w którym znalazły się następujące stwierdzenia:

„Emigracyjny »rząd« w Londynie i jego delegatura w Kraju jest władzą samowładczą, władzą nielegalną, opiera się na bezprawnej faszystowskiej konstytucji z kwietnia 1935 roku”.

Równie horrendalne jest kolejne zdanie – jakoby Rząd RP („rząd” ponownie zapisany w cudzysłowie) „hamował walkę z okupantem hitlerowskim”. Dzień 22 lipca, jako rocznica ogłoszenia tego aktu założycielskiego Polski Ludowej, był Narodowym Świętem Odrodzenia Polski aż do 1989 r.

O ile PKWN był organem władzy uznawanym jedynie przez własnego mocodawcę, czyli Związek Sowiecki, o tyle po przemianowaniu 31 grudnia 1944 r. na Rząd Tymczasowy RP został uznany również przez Czechosłowację i Jugosławię. Przywódcy Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii mieli wprawdzie opory przed jego usankcjonowaniem, ale już wkrótce – podczas konferencji Wielkiej Trójki w Jałcie (4-11 lutego 1945 r.) – zgodzili się co do tego, że:

„Działający obecnie w Polsce Rząd Tymczasowy powinien być [...] zreorganizowany na szerszej podstawie demokratycznej, z włączeniem przywódców demokratycznych z samej

Po oficjalnym zakończeniu II wojny światowej 8 maja 1945 r. doprecyzowano, że 75% stanowisk w nowym gabinecie mają objąć działacze komunistyczni, dla przedstawicieli legalnej opozycji przewidziano natomiast 25%.

Warunkiem utworzenia w Polsce rządu na wskazanych zasadach było przeprowadzenie „możliwie najprędzej wolnych i nieskrępowanych wyborów, opartych na głosowaniu powszechnym i tajnym”. W nazwie zdominowanego przez komunistów gremium powołanego na czas przed wyborami jako listek figowy znalazło się określenie „tymczasowy”.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł

Krajowej Rady Narodowej o utworzeniu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego

[illegible]

DO NARODU POLSKIEGO!
POLACY W KRAJU I NA EMIGRACJI!
POLACY W NIEWOLI NIEMIECKIEJ!

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

POSTANOWIENIE
KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ O OBJĘCIU
ZWIERZCHNICTWA NAD ZWIĄZKIEM PATRIOTÓW
POLSKICH W ZSRR

Krajowa Rada Narodowa, jako reprezentacja narodu jedynie uprawniona do kierowania i rozprawiania wszystkich spraw państwowych w imię wyrażenia Publicznego zwierzchnictwa nad Związkiem Państw Północnych w ZSRR i podległy w Ameryce.

Krajowa Rada Narodowa oraz Związki Państw Północnych jednolicie nadzorują i wykonują wszystkie sprawy państwowe i kulturalnych Polonii Radzieckiej i organizacja dla niej opieki społecznej.

Washburn, 20. VII. 1905 E.

KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ O PRZEJĘCIU
ZWIERZCHNICTWA NAD ARMIAJĄ POLSKĄ W ZSRR
I O SCALENIU ARMII LUDOWEJ I ARMII POLSKIEJ W ZSRR
W JEDNOLITE WOJSKO POLSKIE

[illegible]

**POSTANOWIENIE
KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ
O POWOLANIU NACZELNEGO DOWÓDZTWA
WOJSK POLSKICH**

W wykonaniu dekretu Krajowej Rady Narodowej z dn. 21.VII.1946 r. o projekcie reorganizacji i Amery Polską w ZSRH i sekcjach Amery Łódzkiej i Amery Polkiej w ZSRH w jednostki Wojska Polskiego, Prezydium Krajowej Rady Narodowej mianuje Naczelnym Dowódcą Wojska Polskiego generała bryady Michała Rataj-Zymierskiego, Zastępczyni Naczelnego Dowódcy: generała bryady Zygmunta Boraję, generała bryady Aleksandra Zawadzkiego, oficerami Dowództwa polk. Marjona Sprychalskiego i of. Józef Czechowickiego.

—

Tymczasowy parlament – Krajowa Rada Narodowa dekretem z dnia 21 lipca 1944 roku powołała Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego jako tymczasową władzę wykonawczą. Pierwszym aktem, wydanym przez PKWN było Manifest, który 22 lipca 1944 roku pojawił się na murach wyzwolonych miast i wsi.

Plakat propagandowy prezentujący Manifest PKWN, który - jak głosi podpis - „pojawił się na murach wyzwolonych miast i wsi” (z zasobu IPN w Lublinie)

